

A cigányság eredete – az őshaza

Bevezetés

A cigány népismeret tantárgy oktatása során számos olyan terület, témakör van, amely óvatosságot, körültekintő feldolgozást és mély szakmai jártasságot kíván meg a pedagógustól. Az egyik ilyen témakör az indiai eredet, az őshaza kérdésköre.

Miközben nyilvánvalóan fontos identitásképző elem, s diákok közösségtudata szempontjából alapvető jelentőségű az Indiából való elvándorlás ténye, s az indiai kapcsolatok, számos téren óvatosan kell megközelítenünk a közbeszédben, közgondolkodásban élő sémák, s a tudományos eredmények gyakran egymásnak ellentmondó állításait.

Pont ez okozza az egyik nehézséget. A népismereti tankönyvek szerzői gyakran átveszik azt a naiv tudományos álláspontot, mely valami ős-eredeti megközelítésmódban túlzott jelentőséget tulajdonít az indiai származásnak, s az onnan hozott örökségnek. Tudatosítani kell a tanulóknak, hogy a mai európai, hazai cigányság társadalmi helyzete, szokásai, életmódja nem vezethető le, s nem magyarázható az évezredek távlatba vesző őshazából. Az azóta eltelt hosszú évszázadok alatt a cigányság, a környező társadalmakkal érintkezve, azoktól sok mindent átvett, alkalmazkodott, adott is ezekhez a kultúrákhoz.

Amikor a népismereti tankönyvek szövegében ilyesfajta megállapításokkal találkozunk, akkor fel kell hívni a figyelmet, hogy ezek minden alapot, s tudományos igazolást nélkülöznek:

- *„A cigányság indiai eredetét mutatja a cigányok testalkata (pl. sötét bőrszín, fekete haj), és a genetikai rokonság is. Sok olyan cigány szokás van, ami szintén az indiai eredetre utal.”* (Székely János (2011): *Cigány népismeret*, Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest <https://docplayer.hu/110156318-Radics-jozsef-farkas-maria-cigany-nepismeret-efolyam.html>) – akkor el kell gondolkodnunk azon, vajon mely szokások ezek? Hiszen sokkal inkább megmutatkoznak pl. a hazai cigány csoportok szokásaiban, hagyományaiban, babonáiban a Kárpát-medencei hatások, s nem találunk olyat, amelyet Indiával azonosíthatnánk.
- *„Az itt élő vándorló népcsoportok, különösen az asszonyok, szeretik a színes (piros, sárga, kék, zöld) ruhákat, ahogyan ez a cigányokra is jellemző. Kedvelik a fűszeres*

ételeket. Nagycsaládokban, törzsekben élnek.” (Székely János (2011): *Cigány népismeret*, Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest <https://docplayer.hu/110156318-Radics-jozsef-farkas-maria-cigany-nepismeret-efolyam.html>) – A színes ruhák, s fűszeres ételek kedvelése számos népre jellemző, önmagában ne tulajdonítsunk ennek származástani jelentőséget!

- *„Érdeemes elgondolkodni azon, hogy bárhol bukkantak is fel a romák, sohasem fegyverrel érkeztek. Talán az egyetlen nép, amelynek sosem volt hadserege! Ez kulturális bizonyítéka lehet az indiai származásnak, ahonnan a cigányok magukkal hozhatták az ahimsa – az erőszakmentesség – vallási törvényéhez való igazodást.”* (Radics József – Farkas Mária (2012): *Cigány népismeret 1-4. évfolyam*, Croatica, Budapest https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/CT-7131_teljes.pdf) – Szép gondolat, de beláthatjuk, hogy a fegyvertelenséget talán a cigányok évszázadok alatt kialakult kirekesztett társadalmi státusa eredményezi, s nem a tudatban élő hindu filozófia.
- *„Mahábhárata és a Rámájána, melyeket hosszú évszázadokon keresztül szóban hagyományoztak tovább. Egyes ciganológusok* szerint a cigányok Ráma király utódai. Országuk korábbi neve Radzsputana volt. A radzsputok magukat ramadzsana (ráma) hőseitől származtatják. A cigányok Ráma királyfit tekintik ősatyjuknak. A romano csávó kifejezés Roma fiát jelenti.”* (Nagy Anna Magdolna: *CIGÁNY NÉPISMERET. 5-6.* https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/CT-7135_teljes.pdf) – Merész következtetés, mert Ráma királyfi neve, s a roma népnév közt nem mutatható ki etimológiai rokonság.
- *„Érdekes, hogy az európai cigányságnál SzűzMária kultusza sokszor erősebb Krisztusénál, ehhez hasonlóan a bandzsárák is inkább az istennőket tisztelik a férfi istenekkel szemben.”* (Kiss Zoltán József *CIGÁNY NÉPISMERET 7-8.* https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/CT-7137_teljes.pdf) – Ezek minden alapot nélkülöző, inkább mindenféle részinformációt India jelentőségének eltúlzására szolgáló retorikába betagozó állítások.

A másik nehézség, hogy a tankönyvekbe, s a tanórára hagyományosan olyan ismeretek kerülnek be, amelyek tudományosan megalapozottak, feltételezéseknek, tudományos vitáknak inkább csak a felsőbb évfolyamokon van helye. Az indiai eredet alátámasztása a kutatók által több oldalról megtörtént. A bizonyítékok közt azonban fel szoktak sorakoztatni olyan történeti forrásokat is – mint pl. a híres Bahram Górá mese - , amelyekkel kapcsolatban

sok bizonytalanság felmerül. Például, hogy egyáltalán a cigányság említése történik-e meg benne? Ezekről érdemes beszélni az órán, kellő óvatossággal. A kutatók nagyobb része szokta hangsúlyozni, hogy a mai európai cigányság örökségében ott vannak a nyelvi nyomok, a genetikai markerek, de nem eredeztethetők egyenes ágon Indiából. Az évszázadok alatt a többségi társadalmakkal történő keveredés, a vándorló csoportokhoz való társadalmi lesüllyedés és odacsapódás jelentősen felhígította ezt a származástani vonalat. (ld: NAGY P. (2012) *A cigány sokkal inkább életmódot jelent, mint etnikumot.* <https://reformatus.hu/kuldetesunk/hirek/a-cigany-sokkal-inkabb-eletmodot-jelent-mint-etnikumot/> ; LADÁNYI J., SZELÉNYI I. (1997) *Ki a cigány? Kritika* 1997/12.sz. http://www.adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf443.pdf) Lehet, ennek elsőre identitásromboló hatást tulajdonítunk, de az sem volna helyes, ha a tanulók elképzeléseit ezek a misztikus álomszerű információk alapoznák meg.

A harmadik nehézség, a már említett életkori sajátosságok figyelembe vétele. nyilvánvalóan nem kell mélyen az alsó tagozatos kisdíákokkal a genetika tudományának mélységeiről, vagy a nyelvészeti etimológia módszertanának kérdéseiről beszélnünk nehéz, tudományos szakkifejezéseket használva. Könnyebben építhetünk a tanulók előzetes ismeretire az általános iskola felsőbb évfolyamain, vagy a középiskolás korosztály esetében. Éppen ezért az óravázlatban különböző színnel jelöltük meg az általános iskola 7-8. évfolyamára, s a középiskolába javasolt anyagrészeket.

A következőkben az ismeretkört egy olyan óravázlat keretében mutatjuk be, amely – a témakör szerteágazó volta miatt – elég hosszú, sok-sok különböző típusú feladattal. Valószínűleg nem sűríthető bele egyetlen tanóra kereteibe. Életkori sajátosságaiknak megfelelően válogathatunk ezekből a feladatokból.

Igyekeztünk változatos típusú feladatokat tervezni, amelyek egy része alapszintű IKT felhasználói ismereteket igényel. Ezek hagyományos tantermi eszközökkel is kivitelezhetők, feldolgozhatók. A feladatok jó része egyéni, páros, vagy csoportmunkában is értelmezhető, versenyszerűen is lebonyolítható.

A tananyagegység feldolgozásához ajánlunk egy szakirodalmat, amely segíti a témakörben való szakmai elmélyülést.

Az óra címe: *A cigánység eredete – az őshaza*

A pedagógus neve: ...

Tantárgy: Cigány népismeret

Évfolyam: 7-8. évfolyam, 9-10. évfolyam

órakeret: 15 óra, 12 óra

Tanítási egység: Múlt és jelen

Előző óra: ...

Következő óra: ...

Iskola: ...

Osztály: ...

Az óra típusa: új ismeretek feldolgozása

Az óra cél - és feladatrendszere:

A tanuló:

- képes tájékozódni a történelmi időben
- Ismeri és értelmezni tudja a múlt és a jelen cigányságot érintő folyamatait
- megismeri a cigánység őseinek vándorlási útvonalát
- bemutatja térképen a vándorlás lehetséges útvonalait
- megismeri a cigánység történelmének főbb mozzanatait az őshazától Európáig

Nevelési cél: identitáserősítés, állampolgári nevelés

Oktatási cél: ismerje meg a tanuló a cigánység őshazáját, tudja elhelyezni a térképen, ismerje meg az indiai származást alátámasztó tudományos bizonyítékokat, ismerje ezek bizonytalan kérdéseit!

Didaktikai cél:

Új ismereteket kialakító és feldolgozó tanóra, szövegértés, lényegkiemelés, logikai, kritikai gondolkodás fejlesztése, anyanyelv-fejlesztés, vitakultúra, érveléskultúra fejlesztése

Tantárgyi koncentráció:

belső cc: cigányság vándorlása, cigány nyelv, cigány kultúra, jelképek

külső cc: történelem, biológia, irodalom, földrajz

Főbb fogalmak, összefüggések, topográfia: India, Punjab, nyelvrokonság, nyelvfa, biológiai rokonság, vércsoport, gén

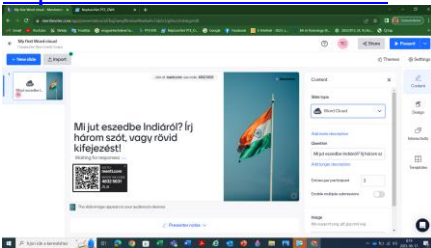

Tananyagok:

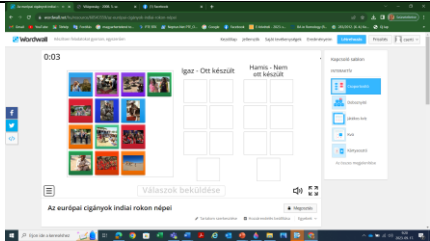
Tankönyv: ...

Munkafüzet: ...

Szemléltető képek, térképek: ppt diasor...

A tananyagegység feldolgozásához ajánlott szakirodalom
Cserti Csapó Tibor: <u>A hazai cigányság területi, társadalmi megjelenítése a tankönyvekben. A tankönyvszerző dilemmái.</u> DOI: https://doi.org/10.1556/2063.32.2023.2.9 <i>Educatio</i> , Volume 32 (2023): Issue 2 (Jun 2023): Tér és iskola – Space and School. Editors: Katalin Forray R. and Roland Hegedűs, Pages: 304–317. Print ISSN: 1216-3384, Online ISSN: 1419-8827 A hazai cigányság területi társadalmi megjelenítése a tankönyvekben. in: <i>Educatio</i> Volume 32 Issue 2 (2023) (akjournals.com) https://akjournals.com/view/journals/2063/32/2/article-p304.xml
Megjegyzések az oktatóknak
<p>Az óravázlatban különböző színnel jelöltük meg az általános iskola 7-8. évfolyamára, s a középiskolába javasolt anyagrészeket.</p> <p>Valószínűleg nem sűrítendő bele egyetlen tanóra kereteibe az összes feladat. Életkori sajátosságainak megfelelően válogathatunk ezekből a feladatokból.</p> <p>Igyekeztünk változatos típusú feladatokat tervezni, amelyek egy része alapszintű IKT felhasználói ismereteket igényel. Ezek hagyományos tantermi eszközökkel is kivitelezhetők, feldolgozhatók. A feladatok jó része egyéni, páros, vagy csoportmunkában is értelmezhető, versenyszerűen is lebonyolítható.</p> <p>A tananyagegység feldolgozásához ajánljuk a fenti szakirodalmat, amely segíti a témakörben való szakmai elmélyülést.</p>
Kerettanterv
<p>A cigány, beás, romani nemzetiségi nevelés-oktatás kerettantervei</p> <p>https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/nemzetiségi_nevelés_oktatás_kerettantervei/cigány_beás_romani</p>

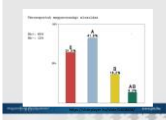
Időkeret	Az óra menete	Nevelési – oktatási stratégia			Megjegyzések
		Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	
Ráhangelődés					
5-6 perc	PUZZLE Nyissátok meg az alábbi linket, ahol egy térkép puzzle vár rátok. Mit ábrázol a térkép? https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=38a64ce2425c	tanári utasítás	egyéni munka	okostelefon/ tanulói laptop 2. dia 	A kirakandó térkép: India A puzzle nehézségi foka változtatható. Időre, versenyszerűen is játszható.
5-8-perc	SZÓFELHŐ Mi jut eszedbe Indiáról? Írj három szót, vagy rövid kifejezést!	tanári utasítás	egyéni/páros munka	okostelefon/ tanulói laptop 3. dia 	A mintafeladat linkje: https://www.mentimeter.com/app/presentation/al7bvj2wevjf9cn6xef4xebwhc7ab2s3/g9oczrtotvkg/edit Új szófelhő generálható: https://www.mentimeter.com/ diákoknak belépés a generált kóddal: 48326531, vagy QR kóddal
Jelentésteremtés					
	BIZONYÍTÉKOK I. Antropológiai kutatások			4. dia 	

8-10 perc	<p>KÉPKERESŐ Olvassátok el az alábbi szövegeket, amelyek a kutatók által az európai cigányok rokonainak tartott Indiában élő népcsoportokról szólnak! Az alábbi linken található képpárosító játék segítségével válogassátok szét, mely képek készültek e népek közt, s melyek nem készülhettek ott! https://wordwall.net/hu/resource/60543559</p>	<p>tanári utasítás frontális/kooperatív munka egyéni/páros/csoport munka</p>	<p>okostelefon/ tanulói laptop 5-6. dia</p> 	 <p>szövegek:</p> <p><i>Több kutató más és más csoportot tekint a cigányság indiai rokon népeinek. Közülük néhány csoport nagy valószínűséggel valóban rokona lehet a cigányoknak. A bandzsárák egyértelműen cigánynak tekintik magukat, és a nyelvi és kulturális párhuzamok valóban tagadhatatlanok. Legtöbbjük vándorló életmódot folytat. Kézművességgel, kereskedelemmel, zenéléssel, táncolással foglalkoznak. Létszámukat 20 és 30 millió közöttire becsülik. (Kiss Zoltán József (2021): CIGÁNY NÉPISMERET 7–8. Oktatási Hivatal, Budapest https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/CT-7137_teljes.pdf)</i></p> <p><i>India szerte élnek nomád kasztok és törzsek, akik hasonlítanak a cigányokhoz életmódjukban, szokásaikban, foglalkozásukban és karakter jegyeikben, de azon dialektusokat beszélik, ahonnan jöttek, vagy ahol élnek. Egymástól teljes mértékben különböző titkos nyelveket beszélnek – különféle kitalált zsargonokat, melyek egyáltalán nem hasonlítanak a Romani nyelvre. (Lakatos Dóra: Indiai cigányok, avagy életre kelt európai „cigány mítoszok” Indiában. http://epa.niif.hu/01200/01273/0047/pdf/20080606112543.pdf)</i></p>
-----------	---	--	--	---

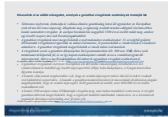
				<p><i>Az itt élő vándorló népcsoportok, különösen az asszonyok, szeretik a színes (piros, sárga, kék, zöld) ruhákat, ahogyan ez a cigányokra is jellemző. Kedvelik a fűszeres ételeket. Nagycsaládokban, törzsekben élnek. Egymást testvérként kezelik. Így köszönnek: 'Testvér vagy?', akárcsak sok helyütt a cigányok. Gyakori mesterségük a kovács, a zenész, a jövendőmondó, viszont nincsenek földjeik, soha nem voltak földművesek. (Székely János (2011): Cigány népismeret, Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest https://docplayer.hu/110156318-Radics-jozsef-farkas-maria-cigany-nepismeret-evfolyam.html)</i></p> <p><i>A romák őshazája India északnyugati része, különösen a mai Pandzsáb, Radzsasztán és Gudzsarát államok. Ezekben az indiai államokban ma is több olyan nép él, amely sok hasonlóságot mutat a cigányokkal, egyesek "indiai cigányokként" is emlegetik őket. E népek elkülönítik magukat a letelepedettek társadalmától, sőt a hagyományos indiai kasztrendszeren is kívül állnak, "kaszton kívüliek". Lélekszámuk India egész területén a 30 milliót is meghaladja. A dombák, kandzsrik és baigák hindu vallásúak, míg a gormatik az iszlám vallást követik. A részben Gudzsarát államban élő dombák nevének eredete ugyanaz, mint a romáké (dom = "ember"). Sokan ma is nomád vándorok, akik szolgáltatásokat is nyújtanak. Fő mesterségeik a lókupeckedés, patkolókovácsság, fémművesség,</i></p>
--	--	--	--	---

					<p>vándorzenélés, tánc, utcai mutatványosság, bűvész- és zsonglőrmutatványok, jóslás. Élesen elhatárolják magukat a letelepült lakosságtól, az asszonyaikat a cigányokéhoz hasonló színpompás öltözetük is megkülönbözteti a többi néptől. (https://roma-es-nemzetisegi-hagyományok7.webnode.hu/a-ciganyok-tortenete/)</p>
	<p>BIZONYÍTÉKOK II: Történeti források</p>			<p>7. dia</p> 	
5-8 perc	<p>SZÖVEGÉRTELMEZÉS</p> <p>Olvassátok el az alábbi történetet, amit Hamzaal Iszfahán arab történetíró jegyzett le i. sz. 950 körül és Firdauszi perzsa költő is megemlítette egy költeményében!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mit gondoltok a történetről? - Igazolja ez a szöveg, hogy biztosan cigányokról van benne szó? - Hogy nevezik a szerzők a csoportot? - Mennyire támasztja alá a cigányokról szóló előítéleteket? - Helyes-e életmód alapján beazonosítani egy népcsoportot? 	frontális / kooperatív munka	vita	<p>8-9. dia</p> 	<p>szöveg: Bahrám Gór (421–438) perzsa király Indiából hozott muzikusokat, hogy szórakoztassák alattvalóit, ők a zottik. Az arab világban ma is így hívják a cigányok egy csoportját. Az uralkodó búzát, marhát és szamarat adott nekik és szétküldte őket országában, hogy műveljék a földet és muzsikáljanak, azok azonban felélték az összes adományt, mire a király szélnek eresztette őket, hogy mindefelé utazzanak és zenéljenek. Majd mintegy ötven évvel később Firdauszi is említést tesz a történetről. Ő luriknak nevezi az Indiából bevándorló csoportot. (Hamzaal Iszfahán arab történetíró i. sz. 950 körül)</p>

	BIZONYÍTÉKOK III. Nyelvészet			10. dia 	
8-10 perc	CSOPORTOSÍTÁS <i>Olvassátok el a szöveget a romani (cigány nyelv) rokon nyelveiről!</i> <i>Az olvasott szöveg alapján csoportosítsátok az alábbi linken elérhető feladatban a nyelveket!</i> https://wordwall.net/hu/resource/60665966	frontális/kooperatív munka	egyéni/csoportos munka	11. dia 	<ul style="list-style-type: none"> szöveg: <p><i>Az Európában élő cigányok, romák jelentős részének fennmaradt és használt nyelvváltozatait (a romani nyelv variánsai) az indoeurópai nyelvcsalád ind ágának Észak-Indiában jelen lévő nyelvei közé sorolja a legtöbb nyelvész. Ilyen nyelvek Európában a spanyolországi gitanok által beszélt kalo, a franciaországi manushok nyelve, a német nyelvterületen élő szinto, vagy az oláh cigány nyelv hazai változatai (a lovári, colári, kelderás, csurári...).</i></p> <p><i>A beások nyelve egy nyelvújítás előtti román régi nyelvváltozatból alakult ki a 19-20. század során, feltételezhetően korábbi nyelvüket elveszítették. Ezért a beást az indoeurópai nyelvcsalád latin nyelvei közé sorolják, a mai románhoz hasonló nyelvként.</i></p>

2-3 perc	<p>NYELVFA A korábbi szöveg információi alapján rajzoljátok be az indoeurópai nyelvcsalád fájára a romani és a beás nyelv levélkéjének helyét!</p>	frontális	egyéni/csoportos munka	<p>12. dia</p> <p>fénymásolt nyelvfa</p>	megoldás: 13. dia
5-8 perc	<p>SZÓKERESŐ Az alábbi táblázatban magyar szavakat láttok, illetve azok megfelelőit a szanszkrit, hindi nyelvben és különböző romai nyelvváltozatokban. Figyeljétek meg az alaki hasonlóságokat!</p>	frontális/kooperatív munka	egyéni/csoportos munka	<p>14. dia</p> 	
	<p>BIZONYÍTÉKOK IV. Biológia</p>			<p>15. dia</p> <p>Bizonyítékok IV. • Biológia</p> 	
1-2 perc	<p>A biológia tudománya több módon alátámasztotta az európai cigányok indiai leszármazási kapcsolatait.</p>	tanári közlés		<p>16. dia</p> <ul style="list-style-type: none"> • B vércsoport előfordulási gyakorisága • Wv Rh faktor analízis • Genetikai vizsgálata • Pontmutációk előfordulása • Ritka genetikai betegségek gyakoriságát 	
4-6 perc	<p>DIAGRAM ELEMZÉS Mit tudtok a vércsoportokról? Miért fontos ezek ismerete? Figyeljétek meg az oszlopdiagramon az egyes vércsoportok hazai előfordulási gyakoriságát!</p>	frontális	egyéni munka	<p>17. dia</p> <p>Vérünk sejtjein vannak olyan jelölő markerek (A, B, AB, vagy O), (illetve Rh+, Rh-), amelyek segítenek felismerni a saját vércsoportot. Ezeknek a vércsoportoknak a megoszlása az egyes népeknél nem egyforma.</p>	

4-6 perc	<p>TÉRKÉPELEMZÉS Vizsgáljátok meg az alábbi térképeket, amelyek az A, a B és a O-ás vércsoport előfordulási különbségét ábrázolják a Földön! Mit gondoltok, az európai cigányság vérében ezek megoszlása mely terület népeivel egyezik meg?</p>	frontális/kooperatív munka	egyéni/páros/csoportmunka	<p>18. dia</p> 	
3-4 perc	<p>DIAGRAM ELEMZÉS Figyeljétek meg az oszlopdiagramon, hogyan oszlanak meg ennek a génváltozatnak a típusai a magyarországi nem roma, roma, illetve az indiai lakosságban! A romáké melyikre hasonlít inkább?</p>	frontális	egyéni/páros munka	<p>19. dia</p> 	<p>Génjeink egy-egy tulajdonság eltérő variációit hordozzák. Ezeket alléleknek hívjuk.</p>

8-10 perc	<p>IGAZ-HAMIS Olvassátok el az alábbi szövegeket, amelyek a genetikai vizsgálatok eredményeit mutatják be!</p>	frontális/kooperatív munka	egyéni/csoportmunka	<p>20. dia</p> 	<p>szöveg: <i>Változatos nyelvezete, életmódja és vallása ellenére genetikailag közel áll egymáshoz az Európában szétszórta élő roma népesség, állapította meg a cigányság eredetét minden eddiginél részletesebben kutató nemzetközi vizsgálat. Az európai bevándorlás nagyjából 1500 évvel ezelőtt indult meg, amikor egy kisebb csoport útra kelt Északnyugat-Indiából. A genetikai vizsgálatok most megerősítették a nyelvtudományi eredményeket: 13 országból gyűjtött DNS-minták vizsgálatával igazolták az indiai származást, és pontosították a vándorlásukra vonatkozó adatokat is. A genetikai vizsgálatok megerősítették a romák indiai származását. A vizsgálatok során a genetikai állományban lévő pontmutációkat (kb. 800 ezer SNP-t), illetve ezek mintázatait térképezték fel, és az így kapott eredményeket vetették össze a romákkal együtt élő népcsoportok, illetve a ma Észak-Indiában élő emberek ugyanilyen vizsgálati eredményeivel.</i> (A cigányok génjei is Indiába mutatnak [origo]2012. 12. 06. 19:26 https://www.origo.hu/tudomany/20121206-genetikai-vizsgalat-indiabol-jottek-az-europai-romak-1.html) <i>A genetikai vizsgálatok szerint az Európában élő 8-10 millió romani cigány körülbelül ezer éve vándorolhatott ki Indiából – állítja Luba Kalaydijeva, a Nyugat-Ausztráliai Egyetem kutatója.</i></p>
-----------	---	----------------------------	---------------------	---	--

				<p><i>A kutatás célja annak megbecsülése volt, hogy az eredeti népcsoport mikor tűnt fel és mikor szakadt szét különböző csoportokra. A kutatók a genetikai mutációt hordozó kromoszómák elváltozásai alapján megállapították, hogy az eredeti népcsoport 32-40 generációval ezelőtt, azaz 800-1000 évvel ezelőtt szakadhatott szét.</i></p> <p><i>A kutató 1100 európai roma DNS-mintáját vizsgálta meg, amit indiai mintákkal vetett össze. A vizsgált genetikai eltérések megerősítették, hogy a cigányok Indiából indulhattak vándorútra, és a kivándorolt populáció létszáma valószínűleg ezer fő alatt volt.</i></p> <p>(Újabb bizonyíték a cigányok indiai származására http://www.ng.hu/Civilizacio/2004/09/Ujabb_bizonyitek_a_ciganyok)</p>
--	--	--	--	--

3-5 perc	<p>Döntsék el a szöveg alapján, igazak, vagy hamisak-e a következő állítások!</p>	frontális	egyéni/páros munka	<p>21. dia</p> <p>https://wordwall.net/hu/resource/61042037</p>	<p>állítások:</p> <p>Több kutatás is vizsgálta a cigányság indiai genetikai rokonságát. - igaz</p> <p>Európa összes országából gyűjtöttek genetikai mintát. - hamis</p> <p>A genetikai vizsgálatok alátámasztották az indiai eredetet. - igaz</p> <p>A génállomány pontmutációit elemezték a kutatók. - igaz</p> <p>A gének változásai alapján kb. ezer évvel ezelőtre teszik a kivándorlást. - igaz</p> <p>Az elvándorlás óta 20-25 generációnyi idő telt el. - hamis</p> <p>Az elvándorló csoportot több százezer főre becsülik. - hamis</p>
<p>Reflexió</p>					

3-5 perc	<p>VÉLEMÉNYILVÁNÍTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> - Álljatok fel! A terem jobb oldalára álljanak azok, akik a néprajz által leírt indiai népek jellemzői alapján igaznak véli a cigányság indiai eredetét! A terem bal oldalára, akik kételkednek! - Menjenek a terem jobb oldalára, akik a nyelvészeti kutatások alapján igazoltnak látják az indiai őshazát, balra, akik nem! - Jobbra álljanak, akik a biológiai jellegzetességek alapján igaznak vélik az indiai eredetet, balra, akik nem! - jobbra menjenek, akik a történeti leírások alapján elfogadják az őshazát, jobbra, akiket nem győztek meg a dokumentumok! 	frontális	egyéni munka		Remélhetőleg folyamatos mozgás várható a teremben, ami igazolja azt, hogy a tudomány sem tud minden esetben elfogadható és egyértelműen meggyőző megállapításokat tenni.
----------	---	------------------	---------------------	--	--

2-3 perc	<p>ÖSSZEFOGLALÁS A mai óra témái alapján hasonlíthatjuk az indiai őshaza mítoszát egy suszterszékhez, amit négy tudományterület igyekszik négy lábbal megtámasztani: két gyenge és ingatag láb a néprajz és a történettudomány, két erősebb, stabilabb láb a nyelvészet és a biológia.</p>	tanári közlés		<p>22. dia</p> 	
1-2 perc	<p>HÁZI FELADAT Válasszatok ki a hazai cigány csoportoknál ritkán előforduló öröklött betegségek közül tetszés szerint kettőt-kettőt és az internetről gyűjtsetek információkat, milyen megbetegedések ezek? Milyen gyakran fordulnak elő? Stb.</p>	frontális	egyéni/páros munka	<p>23-24. dia</p> 	<p>A ritka genetikus betegségek - mint nevük is mutatja – nagyon ritkán fordulnak elő. Pont emiatt lehet a gyakorisági arányuk segítségével igazolni egyes népcsoportok közös leszármazását, rokonságát. Olyan ritkák, hogy legtöbbször magyar elnevezése nincs is, csak tudományos neve.</p>